

Instanța de fond: Judecătoria Edineț, sediul Briceni, judecător – E. Tverдохleb

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți, judecători – S. Procopciuc, E. Grumeza, A. Garbuz

DECIZIE

09 august 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecător
Judecători

Svetlana Filincova,
Iurie Bejenaru, Iuliana Oprea

examinând recursul declarat de către Vacar Vasilii,

în cauza civilă la acțiunea reconvențională a lui Vacar Vasilii către Vacar Eva privind repunerea în termenul de prescripție, stabilirea faptului acceptării succesiunii după decesul mamei Vacar Maria, anularea parțială a contractului de înstrăinare a imobilului cu condiția întreținerii pe viață, recunoașterea dreptului de proprietate și partajarea în natură a averii succesoriale,

împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 28 martie 2017, prin care au fost restituite cererile de apel depuse de Vacar Vasilii și de către avocatul Ion Rohac, în interesele apelantei Vacar Eva împotriva hotărârii Judecătoria Edineț, sediul Briceni din 12 ianuarie 2017,

a c o n s t a t a t :

Reclamanta Vacari Eva s-a adresat în instanța de judecată cu cerere către Vacar Vasilii privind revendicarea bunurilor din posesia străină.

În motivarea acțiunii a indicat faptul că, potrivit contractului de înstrăinare a casei de locuit cu condiția întreținerii pe viață din 15 iunie 2005, încheiat între ea și Vacari Maria, decedată la 29 iunie 2008, a primit terenul agricol cu suprafața de 0,7419 ha, cu nr. cadastral 1419108008, amplasat în s. Caracușenii Vechi, raionul Briceni. Contractul a fost autentificat notarial și înregistrat în registrul acțiunilor notariale cu nr. 1771. Însă, pârâtul Vacar Vasilii, începând cu anul 2008, ilegal se folosește de 0,40 ha din suprafața totală a terenului agricol. De aceea reclamanta Vacar Eva a solicitat instanței de judecată revindicarea din posesia lui Vacar Vasilii a terenului agricol cu suprafața de 0,40 ha din suprafața totală de 0,7419 ha, cu nr. cadastral 1419108008, amplasat în s. Caracușenii Vechi, raionul Briceni.

La data de 08 decembrie 2008, Vacar Vasilii a depus o cerere reconvențională către Vacar Eva privind repunerea în termen a prescripției, stabilirea faptului acceptării succesiunii după decesul mamei Vacar Maria, anularea parțială a contractului de înstrăinare a imobilului cu condiția întreținerii pe viață, recunoașterea dreptului de proprietate și partajarea în natură a averii succesoriale.

În motivarea acțiunii reconvenționale a indicat, că potrivit contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață nr. 1771 din 27 iunie 2002, Vacar Maria Gheorghe a încheiat prezentul contract și i-a transmis în deplină proprietate și posesie, pârâtei Vacar Eva, casa de locuit cu suprafața de 45,9 m², anexa, șopronul, beciul, garajul, care se află în s. Caracușenii Vechi, raionul Briceni, amplasate pe un lot de pământ cu suprafața de 0,2517 ha, cod cadastral 1419200099.

Contractul de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață, nr. 1771 din 27 iunie 2002, nu este valabil și nu are valoare juridică, dat fiind faptul, că notarul a aplicat norma, care nu era prevăzută în Codul civil (redacția 1964) și n-a ținut cont, că Vacar Maria a fost analfabetă și la întocmirea contractului era obligată în prezența a doi martori să legalizeze semnătura lui Nemerenco Ion Grigore, confirmând astfel întocmirea contractului în cauză.

La data de 29 iunie 2008, Vacar Maria a decedat, iar potrivit art. 1500 alin. (1) Cod civil, fiul acesteia – Vacar Vasilii a devenit moștenitor legal și în conformitate cu art. 46 alin. (6) din Constituția R. Moldova, dreptul la moștenire a proprietății private este garantat. Despre faptul, că între Vacar Maria și Vacar Eva a fost încheiat contractul în litigiu, Vacar Vasilii a aflat după decesul mamei sale și, astfel, n-a avut posibilitatea să se adreseze cu acțiunea civilă în judecată în decurs de 3 ani.

La data de 27 septembrie 2012, Vacar Vasilii a depus o cerere suplimentară la cererea reconvențională împotriva Evei Vacar, prin care a solicitat:

1) de a stabili faptul acceptării succesiunii după decesul mamei sale Vacar Maria, decedată la 29.06.2008;

2) de a anula parțial Contractul de înstrăinare nr. 1771 din 26.06.2002, și anume în partea înstrăinării $\frac{1}{2}$ cotă-parte din: construcția accesorie 02 cu suprafața de 44,5 m², construcția accesorie 03 cu suprafața de 7,8 m², garajul 04 cu suprafața de 25,7 m², și $\frac{1}{3}$ asupra casei de locuit 01 cu suprafața de 45,9 m² și terenului aferent cu suprafața de 0,2517 ha cu nr. cadastral 1419200099, situat în s. Caracușenii Vechi, raionul Briceni, cu punerea părților în poziția inițială încheierii contractului;

3) de a recunoaște dreptul de proprietate după Vacar Vasilii asupra $\frac{1}{2}$ cotă-parte din: construcția accesorie 02 cu suprafața de 44,5 m², construcția accesorie 03 cu suprafața de 7,8 m², garajul 04 cu suprafața de 25,7 m², și $\frac{1}{3}$ asupra casei de

locuit 01 cu suprafața de 45,9 m² și terenului aferent cu suprafața de 0,2517 ha cu nr. cadastral 1419200099, situat în s. Caracușenii Vechi, raionul Briceni;

4) de a partaja în natură între Vacar Vasilii și Vacar Eva, câte ½ cotă-parte fiecăruia din: construcția accesorie 02 cu suprafața de 44,5 m², construcția accesorie 03 cu suprafața de 7,8 m², garajul 04 cu suprafața de 25,7 m², și 1/3 asupra casei de locuit 01 cu suprafața de 45,9 m², și terenului aferent cu suprafața de 0,2517 ha cu nr. cadastral 1419200099, situat în s. Caracușenii Vechi, raionul Briceni.

Prin încheierea Judecătoriei Briceni din 26 decembrie 2016, a fost admis renunțul la acțiune a reclamantei Vacar Eva, fiind încetat procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vacar Eva către Vacar Vasilii privind revendicarea bunurilor din posesia străină.

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 12 ianuarie 2017, a fost respinsă cererea de chemare în judecată înaintată de Vacar Vasilii.

La data de 30 ianuarie 2017, Vacar Vasilii a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea integrală a acesteia și emiterea unei decizii prin care pretențiile formulate de el în instanța de fond să fie admise integral.

La data de 02 martie 2017, avocatul Ion Rohac, în interesele Evei Vacar, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 12 ianuarie 2017, solicitând modificarea acesteia în partea încasării cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 13 martie 2017, nu s-a dat curs cererii de apel a apelantului Vacar Vasilii și i-a fost stabilit un termen de până la data de 28 martie 2017, ora 09.00, pentru prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 487,50 lei și a cererii de apel motivate.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 28 martie 2017, au fost restituite cererile de apel depuse de Vacar Vasilii și de către avocatul Ion Rohac, în interesele apelantei Vacar Eva, împotriva hotărârii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 12 ianuarie 2017.

La data de 12 mai 2017, împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 28 martie 2017, Vacar Vasilii a declarat recurs, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea încheierii menționate, cu restituirea cauzei Curții de Apel Bălți pentru examinarea cererii de apel.

În motivarea recursului, a indicat că soluția instanței de apel este una neîntemeiată, deoarece apelantul/recurent a prezentat în termen dovada achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel, iar apelul motivat nu a avut posibilitatea să-l întocmească, dat fiind faptul că nu a primit copia hotărârii motivate a instanței de fond, chiar dacă a depus o cerere prin care a solicitat să-i fie eliberată.

Studiind materialele dosarului în raport cu cele invocate în recurs și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Vacar Vasilii urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În speță, se constată că, prin încheierea Curții de Apel Bălți din 13 martie 2017, nu s-a dat curs cererii de apel a apelantului Vacar Vasilii și i-a fost stabilit un termen de până la data de 28 martie 2017 ora 09.00 pentru prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 487,50 lei și a cererii de apel motivate.

Potrivit cererii de recurs, recurentul Vacar Vasilii invocă faptul că nu a primit copia hotărârii motivate a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 12 ianuarie 2017, cu toate că a solicitat instanței eliberarea acesteia, și din aceste considerente nu a avut posibilitatea să depună apelul motivat. Mai mult, pe pagina oficială a instanței de judecată lipsește hotărârea motivată pe care a contestat-o, și, astfel, recurentul a întreprins toate măsurile posibile pentru a lua cunoștință de aceasta.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție nu poate reține aceste argumente, dat fiind faptul că avocatul apelantului/recurent, Lavric Andrei, împuternicit cu drepturi depline prin mandatul nr. 0116224 din 10 septembrie 2012, a primit copia hotărârii motivate la data de 13 februarie 2017, fapt confirmat prin recipisa întocmită de acesta, anexată la materialele cauzei (f.d. 40, vol III).

Suplimentar, Colegiul ține să menționeze faptul că potrivit prevederilor art. 75 alin. (4) CPC, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Respectiv, luând în considerație faptul că avocatul Lavric Andrei a primit copia hotărârii instanței de fond, instanța de recurs consideră că acesta, în calitatea sa de reprezentant, era obligat să se folosească cu bună-credință de drepturile sale procedurale, pentru a-și informa clientul despre soluția pronunțată de instanța de fond și motivele acesteia, în scopul de a formula o cerere de apel motivată și, astfel, a înlătura neajunsurile menționate în încheierea Curții de Apel Bălți din 13 martie 2017, prin care nu s-a dat curs cererii de apel.

Colegiul relevă că, potrivit art. 61 CPC, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

La fel, Colegiul reține că actul judecătoresc de procedură implică cert obligația pozitivă a apelantului de a prezenta apelul motivat, iar nerealizarea acestei sarcini procedurale, precum și necontestarea actului procedural prin care nu s-a dat curs cererii de apel, instituie prezumția recunoașterii legalității acestui act procedural și,

în consecință, obligația de a se conforma cerințelor instanței de apel, denotă întrunirea în speță a temeiurilor legale pentru restituirea cererii de apel.

Articolul 6 par. (1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile.

În acest sens, este de menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art. 6 par. (1) al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

Aplicând normele legale invocate mai sus și jurisprudența CEDO la speță, Colegiul remarcă ca fiind indubitabilă obligația apelantului de a prezenta instanței de apel motivele pentru care contestă hotărârea și încheierile primei instanțe, această obligație fiind stabilită de Lege și urmărind scopul unei bune administrări a justiției în R. Moldova.

Pe cale de consecință, Colegiul apreciază recursul declarat de Vacar Vasilii, ca unul neîntemeiat și care necesită a fi respins, cu menținerea încheierii Curții de Apel Bălți din 28 martie 2017.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Vacar Vasilii.

Se menține încheierea Curții de Apel Bălți din 28 martie 2017, în cauza civilă la acțiunea reconvențională a lui Vacar Vasilii către Vacar Eva privind repunerea în termenul de prescripție, stabilirea faptului acceptării succesiunii după decesul mamei Vacar Maria, anularea parțială a contractului de înstrăinare a imobilului cu condiția întreținerii pe viață, recunoașterea dreptului de proprietate și partajarea în natură a averii succesoriale.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecător

Svetlana Filincova

Judecători

Iurie Bejenaru

Iuliana Oprea